

The background is a solid light blue color. It is covered with numerous small, white, handwritten-style characters and symbols, including letters like 'a', 'b', 'c', 'd', 'e', 'f', 'g', 'h', 'i', 'j', 'k', 'l', 'm', 'n', 'o', 'p', 'q', 'r', 's', 't', 'u', 'v', 'w', 'x', 'y', 'z', and various punctuation marks like commas, periods, and apostrophes. These characters are scattered across the entire blue area, creating a textured, almost 'rain' effect.

THREADS OF KNOWLEDGE
INTERTWINE

Intertwine Olurlar

Çeviri Derlemesi
Mayıs 2017

Türkçesi: Işık Barış Fidaner, Günseli Bayram, Deutsche Welle Türkçe

yersizseyler.wordpress.com

Kitabın LaTeX kodları yine CC Attribution-NonCommercial 3.0 Unported Lisansı altındadır.

İçindekiler

Dünyada on binlerce kişi bilim özgürlüğü için yürüdü	4
Devlerin Omuzları	
Bilim Yürüyüşü Norveç	7
Bilim Yürüyüşü'nün Küresel Nedeni	
Claudio Paganini	9
Bilim yürüyüşü	
Günseli Bayram	12
Bilim Yürüyüşü'ne Türkiye'den Açık Mektup	
Dr. Işık Barış Fidaner	14
Intertwine olurlar	
IBF	16
Camdan Ayın Altında	
Rüya Tiyatrosu	17
Ulysses 31	19
Serçeler nereye gitti?	
Sanjeeva Raj	21

Yeni Bir Yerçekimi Kuramı İlk Sınavını Geçti. Fizik Açısından Taşdığı Anlam Şöyle Cecille De Jesus	24
Yerçekiminin Kaynağı ve Newton Kanunları Üzerine Erik P. Verlinde	26
Türkiye yıl boyunca yaz saatinde kalacak Agence France-Presse	27
Dr. Deniz Erdoğan bir şarlatandır Dr. Işık Barış Fidaner	28
Žižek'in Antigone'si bu gece Novo mesto'da açılışını yapıyor	33

March For Science Berlin (picture alliance/NurPhoto/E. Contini)

Dünyada on binlerce kişi bilim özgürlüğü için yürüdü

Deutsche Welle Türkçe

Dünya çapında ilk kez düzenlenen Bilim Yürüyüşü'ne on binlerce kişi katıldı. Göstericiler bilimsel gerçeklerin dikkate alınması çağrısı yaparken, otokratların bilgili olmayan bir toplum istediğine dikkat çekti.

Bilim özgürlüğü ve bilimsel çalışmaların sonuçlarına gereken değerin verilmesini talep eden on binlerce kişi cumartesi günü dünyanın yaklaşık 600 kentinde düzenlenen "Bilim Yürüyüşü"ne katıldı.

Bilim Yürüyüşü düzenlenmesi fikri ABD Başkanı Donald Trump'ın bilimsel çalışmalara yönelik tutumu oldu. İklim değişikliğine ilişkin bilimsel bulguları

March for Science Washington USA (picture alliance/AP Photo/S.Serkan Gurbuz) Washington'daki Bilim Yürüyüşü'ne yağmura rağmen binlerce insan katıldı

inkâr etmeye çalışan Trump, bilimsel çalışmalara ayrılan bütçede de kısıtlamalar yapılmasını öngörüyor.

Dünyadaki birçok bilim insanı da iklim değişikliğinin yanı sıra aşuların yararları gibi konulardaki bilimsel bulguların siyasetçiler ve toplum tarafından dikkate alınmamasını ve hatta reddedilmesini endişeyle karşılıyor.

Dünya çapında ilk kez düzenlenen yürüyüşlerin merkezi ABD'nin başkenti Washington oldu. Washington'da yağmura rağmen yaklaşık 10 bin kişi gösteriye katıldı. Bunun yanı sıra New York, Chicago, Los Angeles gibi kentlerde de yürüyüşe dahil oldu.

“Düşünenlere ihtiyacımız var, inkârcılara değil”

Cumartesi günü ilk gösteriler Avusturalya ve Yeni Zelanda'da yapıldı. Avusturalya'nın Sidney kentinde beyaz önlükler giymiş binlerce kişinin katıldığı Bilim Yürüyüşü'nde, “bilim olmadan her şey sadece bir kurgu,” “bizim düşünenlere ihtiyacımız var, inkârcılara değil” yazılı pankartlar dikkati çekti.

Almanya'da yaklaşık 37 bin kişi katıldı

Almanya'da Bilim Yürüyüşü'nü düzenleyenlerin verdiği bilgiye göre, 20'den fazla gösteriye toplam yaklaşık 37 bin kişi katıldı. Başkent Berlin'de "bilim bir görüş değildir, alternatif gerçekler bir yalandır" sloganıyla düzenlenen yürüyüşe yaklaşık 11 bin kişinin katıldığı belirtildi.

Münih'te polis yetkililerinin verdiği bilgilere göre, Bilim Yürüyüşü'ne yaklaşık 3 bin kişi katıldı. Max-Planck Enstitüsü Başkanı Martin Stratmann burada yaptığı konuşmada, "İnsanların dünyayı tarihte hiç olmadığı kadar değiştirdiği bir dönemde, bilimsel gerçekler göz önünde bulundurulmadan kararlar alınması kabul edilemez" dedi.

"Otokratlar bilgili olmayan bir toplum istiyor"

Almanya'daki Bilim Yürüyüşü organizatörleri bu gösterilerin Trump'a karşı düzenlenmediğini vurguladı. Greifswald'deki gösteride konuşan felsefe profesörü Micha Werner ise bilimsel bulguların inkâr edilmesinin dünyanın farklı ülkelerinde karşılaşılan bir sorun olduğunu vurgulayarak, "otokratların bilgili olmayan bir toplum istediğini" savundu. Werner, bilimsel gerçeklerin bulunmadığı yerde korku, endişe ve belirsizliğin etkin olduğuna dikkat çekti.

March for Science – München (picture-alliance/dpa/T. Hase) Bilim Yürüyüşü Münih'te de düzenlendi

Devlerin Omuzları

Bilim Yürüyüşü Norveç

Kız bakar ışıl ışıl yıldızlara
Yenilerini keşfetmeyi hayal eder
Gezegen yaylarını çizer
Hareketleri onu büyüler
Soyarken kalın kabuğunu hakikatin
Sonu gelmez yinelemeleri içinde
Olguların çıktığı yeri arar
Veri kümesi ve hesaplamalar

Küçük çocuk anlamak ister
Neden dünyanın her yerinde arıların öldüğünü
Onu endişelendirir hayatın zinciri
Böceklerin uçmasına bağlı olan zinciri
Tabiatın uyarı işaretlerini görür
Ölen türleri, yükselen suları görür
Bilgi sicimleri *intertwine* olurlar
Oğul ve kızlarımızı umutlandırır

El ele yürürüz, güçlüyüz, bu omuzların üzerinde dururuz
Peşine düşüp savunmak için tüm bilgileri elimizden geldiğince

Kadın ileri yaşlarında bilir
Bilimin meyvelerini birinci elden
Diler ki torunları da sahip olsun
O aynı keşiflere, susturulmadan
Minyatürler büyütülür
Mikroskoptan doğan içgörüler
Belgeler ve geçişler
Sorgulayan parlak zihinler cesaret eder

El ele yürürüz, güçlüyüz, bu omuzların üzerinde dururuz
Peşine düşüp savunmak için tüm bilgileri elimizden geldiğince

El ele yürürüz, güçlüyüz, müthiş omuzların üzerinde dururuz
Peşine düşüp savunmak için tüm bilgileri

(Shoulders of Giants)

Bilim Yürüyüşü'nün Küresel Nedeni

Claudio Paganini

Bilim Yürüyüşü hakkında yapılan basın toplantısından Almanya Genel Merkez adına bize ulaşan Claudio Paganini'nin beyanına iki dilde yer veriyoruz.

Işık Barış Fidaner & Fikri Şaşmaz

Adım Claudio Paganini, İsviçreliyim, matematiksel fizik alanında doktora öğrencisiyim. Berlin'de kurulan genç hukuk-teknoloji *start-upı* olan Cp-her'e'in CEO'su ve Eş-Kurucusuyum. İsviçre'de büyüdüm, Birleşik Eyaletler, Almanya, Fransa ve İsviçre'de yaşadım.

Nüfusun önemli bir kısmının kendi şahsi kanaatini yerleşik olguların önüne koyması dünyanın birçok yerinde yaşanan bir sorundur.

“Bilim Yürüyüşü” hareketi Birleşik Eyaletler'de alevlendiğinde adeta bir anda dünyaya yayılıverdi. Bunun mümkün olması hem bilimcilerin doğal temelde sürdürdüğü küresel ağlar hem de sosyal medya üzerindeki canlı haberleşme sayesinde oldu. Birçok örgütçü için küresel nedenlere ek olarak Bilim Yürüyüşü'nü kendi ülkelerinde elzem saymalarının çok özgül yerel nedenleri vardır.

Burada Avrupa'daki birçok yurttaş Bilim Yürüyüşü'nü bilim ve aydınlanma değerleri için önleyici tarzda tutum almaya uygun bir fırsat, insanları bilimi hoşgörmekle kalmayıp hakikaten ona sahip çıkmaya teşvik etmeye uygun bir fırsat olarak görürler.

Biz Berlin'dekilerin yürüyüş yapmasının üç temel nedeni vardır.

Öncelikle güçlü bir mesaj vermek istiyoruz: Bilim işe yarar. Bilimcilerin ürettiği bilgiden herkesin faydalanmasının birçok yolu vardır. Bilim ve bilimsel yöntem her açık ve özgür demokraside temel bir rol oynar; bilim özgürlüğü yoksa özgürlük yoktur.

Bilimciler hakikat arayışına adanmışlardır. Bu onları açık ve özgür demokratik söylemde eşsiz bir konuma getirir. Uzmanlara yeniden güven beslenmesini sağlamak için bunu insanlara anlatmamız önemlidir.

İkinci konunun muhatabı bilimciler ve bilimsel kurumlardır. Biz bilimciler bilimin destek görmesinin Allah'ın emri olmadığını öğrenmeliyiz.

Dışımızdaki kesimlere ulaşma işinde daha faal olmamız gerek. 22 Nisan'da yalnızca lab ve ofislerimizden çıkıp yürümekle kalmamalı, okullara ve topluluklara doğru sürekli olarak yürümeliyiz. Orada işimizden bahsetmeliyiz, açık ve özgür bir demokraside bilimin öneminden bahsetmeliyiz. Bilimsel kurumlara bu bir çağrıdır, dış kesimlere ulaşmayı desteklemeleri için bir müracaattır, daha da önemlisi, akademik konular için işe alımlarda dış kesimlere ulaşma faaliyetlerinin dikkate alınması çağrısıdır.

Üçüncü amaç dayanışma göstermektir. Bilim ve bilimciler halen birçok ülkede baskı altındadır. İki yakın örnek Macaristan ve Türkiye'dir.

Geçen hafta Macaristan'da Victor Orbán'ın aşırı sağ kanat milliyetçi hükümeti özellikle George Soros'un kurduğu Orta Avrupa Üniversitesi'nin işleyişini bozmayı amaçlayan yeni bir kanun geçirdi. Kanun bir acil durum protokolüyle, hiçbir meclis tartışması yapılmadan geçirildi. Bu çok kuşku vericidir ve Orbán'ın otokratik hırslarının önünü kapatan bağımsız ve eleştirel akademik kuruma dolaysız saldırı yapılmış olduğunu düşündürür.

Macaristan'da Avrupa Birliği dahilinde medenî hakların temel bir koruması güvence altındadır. Türkiye vakasında bu geçerli değildir. Erdoğan hükümeti geçen yaz başarısız olan askerî darbeyi, yeterince yandaş görülmeyen

tüm akademisyenleri atmanın mazereti yaptı. Geçen yazdan beri akademide çalışan 2000'den fazla kişi konumlarından edildi ve rejim yandaşlarıyla değiştirilecekler.

Erdoğan'ın uzun menzilli otokratik iktidar hırsı düşünülürse, Türkiye'de sorgulama özgürlüğü ve dolayısıyla akademik özgürlüğün ağır kısıtlama yaşaması beklenebilir.

Küresel bilim topluluğu ile dayanışmak bu yürüyüşün ortak küresel nedenlerinden birisidir. Benim gibi insanların neden yürüdüğüne dair nice esin verici öykü dünyanın her yerinde paylaşılıyor. Facebook ve Twitter'da #GlobalScienceMarch [#KüreselBilimYürüyüşü] *hashtagi* altında bulunabilir.

Türkçesi: Işık Barış Fidaner

Düzelti: Fikri Şaşmaz

Bilim Yürüyüşü

Günseli Bayram — 26 Mart 2017 — evrensel.net

Amerika Birleşik Devletleri'nde yeni yönetimin iktidara gelişiyle birlikte bilim ve araştırma bütçelerinde yaşanan daralmalar, devlete bağlı araştırma kurumlarında çalışan bilim insanlarının araştırma sonuçlarını kamu ile paylaşmasına getirilen kısıtlamalar, bilimsel ve akademik özgürlüklerin daha da kısıtlanabileceğine dair endişeler bilim insanlarını harekete geçirdi. The March for Science (Bilim Yürüyüşü) ismi altında biraraya gelen bilim insanları aynı başlıklı yürüyüşü ABD'nin başkenti Washington'da Dünya Günü olan 22 Nisan 2017 tarihinde gerçekleştirecek. Yürüyüşün bitiminde bir münazara da yapılacak. Aynı tarihte, dünyanın 400'den fazla şehrinde aynı başlık altında etkinlikler düzenlenecek. Etkinlikler ABD'deki ve Avrupa'daki bir çok bilimsel kurum, cemiyet, mesleki kuruluş, sendika tarafından da destekleniyor. The March for Science'ta biraraya gelen bilim insanları şöyle diyor: "Bilim Yürüyüşü insan özgürlüğü ve refahının bir dayanağı olarak güçlü bir şekilde finanse edilen ve kamuya açıklanan bir bilim anlayışını savunur. Ortak çıkarları savunan bir bilim anlayışı çağrısı için ve siyasi liderler ile politika üretenleri kamu yararına kanıta dayalı politikalar yürütmeye çağırarak için çeşitli ve partizan olmayan bir grup olarak biraraya geldik. Bilim Yürüyüşü bir bilim kutlamasıdır. Yalnızca bilim insanları ve politikacılar hakkında değildir; o, bilimin herbirimizin yaşamlarında oynadığı gerçek rolle ve dünyaya bakış açısı kazandıran araştırmalara saygı gösterme ve teşvik etme ihtiyacıyla ilgilidir. Bununla birlikte, yürüyüşün kendisi, bilim insanlarının kendilerini siyasete dahil edip etmemeleri konusunda çok sayıda tartışmayı beraberinde getirmiştir.

Bilimsel uzlaşmayı gözden düşürme ve bilimsel keşfi kısıtlamaya yönelik en-

dişer verici bir eğilim karşısında bunun yerine şunu sorabiliriz: Bilimi savunmak üzere konuşmamayı göze alabilir miyiz? Bilime değer veren insanlar, bilimsel kanıtı görmezden gelen ve insan hayatı ile dünyamızın geleceğini tehlikeye düşüren politikalar karşısında çok uzun bir süredir sessiz kaldılar. Yeni politikalar, bilim insanlarının araştırma ve bulgularını açıklama yetilerini daha da kısıtlamakla tehdit ediyor. İnsanların bilimsel kanıtları görmezden gelmekle kalmayıp, onları tamamen ortadan kaldırmayı hedeflediği olası bir gelecekle karşı karşıyayız. Sessiz kalmak, artık sahip olamayacağımız bir lüks. Birlikte karşı durmalı ve bilimi desteklemeliyiz.

Bilimin politikalara uygulanması bir partizanlık meselesi değildir. Bilim-karşıtı gündemler ve politikalar koridorun her iki tarafındaki politikacılar tarafından da geliştirildi ve (bunlar) istisnasız herkese zarar vermektedir. Bilim ne kişisel çıkarlara hizmet etmeli, ne de kişisel inançlara dayanılarak reddedilmelidir. Temelde, bilim, cevap aramak için bir araçtır. Politikayı etkileyebilir ve etkilemelidir, uzun vadeli karar verme mekanizmalarımıza rehberlik edebilir ve etmelidir. March for Science, bilimi ve bilimsel dürüstlüğü destekler ve savunur; ancak bu, bilimin politikada uygulanmasını teşvik etme yönündeki küçük bir adım. Bilimi korumanın en etkili yolunun halkı ona değer vermeye ve ona yatırım yapmaya teşvik etmek olduğunu anlıyoruz. Bilimin politikayı etkileyeceğinden emin olmanın en iyi yolu, insanları bilimi takdir etmeye ve onunla uğraşmaya teşvik etmektir. Bu, yalnızca eğitim, iletişim ve bilim insanları ile toplum arasındaki karşılıklı saygı bağları yoluyla gerçekleşebilir – iletişim kanalları her iki yöne de olmalıdır. Bilim dünyası ile halk arasında çok uzun zamandır bir ayrılık var. Bilim insanlarına, araştırmalarını ve araştırmalarının insanların günlük yaşamları üzerindeki etkilerini paylaşarak topluma ulaşmalarını öneriyoruz. Buna karşılık, onları toplumu dinlemeye ve yaptıkları araştırmaları ve gelecek planlarını, hizmet ettikleri insanların açısından düşünmeye davet ediyoruz. Bilimi laboratuarlardan ve dergilerden çıkarmalı ve dünyayla paylaşmalıyız.”

The March for Science'ı düzenleyen bilim insanları kendilerini ve amaçlarını böyle anlatıyor ve toplum için bilimin altını bir kez daha çiziyor.

Bilim Yürüyüşü'ne Türkiye'den Açık Mektup

Dr. Işık Barış Fidaner

Bu metin Bilim Yürüyüşü Almanya'nın talebi üzerine yazılmıştır.

IBF

Sevgili bilimci dostlar,

Hatırlayacağınız gibi Haziran 2013'te İstanbul Taksim Meydanı'nda yapılan Gezi Parkı Direnişi evrensel önem taşıyan tarihî bir olaydı. Bu uyanış Haziran 2015 genel seçiminde Halkların Demokratik Partisi HDP'nin aldığı %13 oy oranına yansımıştı.

Türkiye, Temmuz ve Ekim 2015'te Suruç ve Ankara'da bu uyanışın asıl öznelerini hedef alan berbat terör saldırılarına tanıklık etti. Tırmanan savaşı takip eden milliyetçi otoriter hamle Kasım 2015'te tekrarlanan seçimde HDP'nin oy oranını %10'a düşürdü.

Bu milliyetçi hamleye karşı verilen tepkilerden birisi, Türklerin Kürtlere karşı verdiği resmî milliyetçi savaş suçuna ortak olmayı reddeden binlerce akademisyenin başlattığı büyük barış kampanyası "Barış için Akademisyenler"di.

Fakat Temmuz 2016'da başarısız kalan darbe girişimi çok daha kötü bir otoriter hamleye yol açtı. Recep Tayyip Erdoğan ilan ettiği "olağanüstü hâl" ve "millî seferberlik" mazeretiyle yüzlerce akademisyeni kamu üniversitelerinden atarak bölümlerin hatta üniversitelerin kapanmasına yol açan kanun hükmünde kararnamelere imza attı.

Bu dönemde “Barış için Akademisyenler” Temmuz 2016’daki darbe girişimiyle itham edilerek işlerini kaybettiler. Milliyetçi otoriterlik o kadar aşırı absürtleşir ki artık komik olmaktan çıkar.

Birkaç gün önce Türkiye bir referandum yaparak seçilen başkana mutlak otorite veren bir sisteme geçilmesini oyladı. Buna benzeyen Amerikan başkanlık sistemi Donald Trump denen felaketi getirmişti.

Ne yazık ki Türkiye Amerika’nın tecrübesinden ders çıkaramadı ve referandumdan olumlu sonuç çıktı, gerçi Türkiye’nin birçok büyük şehrinde yerel sonuçlar olumsuz çıktı.

Söylemek gerekir ki hiçkimse açısından bu emin bir sonuç değildir. Referandumu örgütleyen devlet kurumlarını da içeren “EVET” tarafı işin en başından en sonuna kadar kanunlara aykırı davranmıştır.

Bilim Yürüyüşü tecrübelerimizi birbirimizle paylaşarak dersler çıkarabileceğimiz uluslararası bir inisiyatiftir.

Büyük tarihî hatalarla gelen sorumsuz otoriteler kanuna aykırı yollarla meşru olmayan eylemlerde bulunuyorlar.

Bu hataları kim düzeltebilir, uluslararası düzeyde örgütlenmiş bilimcilerden başka?

Hiçkimse.

Türkiye’den en samimî selamlar,

Dr. Işık Barış Fidaner

Bilgisayar bilimcisi, PhD

fidaner.wordpress.com/science

Intertwine olurlar

Uyumanın esas işlevi dinlenmek değil, hesaplamalar yapmaktır. Günsel bi-
leşimsel patlamaların çözümlenmesidir. Besleyici değil, sindiricidir.

Evrimsel hesaplaşma da Efendi-Köle (Hegel) günsel efsanesiyle olmaz, Fre-
udcu rüya işiyle olur. Rüyalar gecelik hesaplamaların sonuçlarıdır. O zaman
“Türleşme : Speciation”ın genetik merkezden ötelenmesi, desentralizasyonu
gereklidir.

Genetik kod, okunmak için yazılmıştır. Yazılanlar durdukları yerde neyin ne
olduğunu belirleyemez. İnsan uygarlığının tüm yazıtları da böyledir, genetik
kod da böyledir. Nasıl ki her yazılı eser bir okuyucu muhataba yönelirse, her
genetik kod da gerçekleyici bir muhataba [*actualizing addressee*] yöneliktir.

Bu muhataplık, geni taşıyan hücre, birey, topluluk veya türle kısıtlanamaz.
Hücrelerarası, bireylerarası, topluluklararası ve türlerarasıdır. Çünkü bu dü-
zeylerin her birisi, genetik işaretlerin farklı bir alfabeyle çevirisini yapar. Bu
çevirinin en bariz örneği, cinsiyet farkıdır.

Genetik düzeyde XX // XY halinde gözlenebilen bir farkın insan uygar-
lığı düzeyinde kadın // erkek diye simgesel bir farka çevirisi yapılır. Böylece
insanlığın tüm yazılı eserlerini okuyacak muhataplıkla genetik kodlarını oku-
yacak muhataplık birbirleriyle *intertwine* olurlar.

Bkz. Türkçesi olmayan 37'nci Yersiz Kitap *Sosyoteknik Biliş Giriş*'te “Nö-
robilim diyalektik bir sosyoteknik biliş felsefesi geliştirebilir”

IBF

Camdan Ayın Altında

Rüya Tiyatrosu

Söyle bana
Hatırlat bana
Kovala gökten geçen suları
Hep benim yanımda
Tat gözümde akan hatıraları

Sinirli fenerler tarar rüyalarımı
Akan gölgeler susturur çığlıklarını
Gülümserim aya
Kovalarken suları gökten
Tartışırım bulutlarla
Gözümde çaldıkları güzelliği

Aklının geçerliğinin dışında
Yıkanır canın gümüşten gözyaşlarında
Kararmış göğün altında yazın
Diliyorken zamanın yok olmasını

Göğün altında yazın
Camdan ayışığının altında
Bekler gece kuzunun gelmesini

Akan gölgeler sürünür
Düşer gümüşten gözyaşları
Bırakır gelin kendini hayatta kalışına

Senin elinle
Uyanmış oldum
Taşı bu onuru benim adıma

Aklının geçerliğinin dışında
Yıkanır canın gümüşten gözyaşlarında
Kararmış göğün altında yazın
Diliyorken zamanın yok olmasını

Aklının geçerliğinin dışında
Yıkanır canın gümüşten gözyaşlarında
Kararmış göğün altında yazın
Diliyorken zamanın yok olmasını

(Under A Glass Moon by Dream Theater)

Ulysses 31

31'inci yüzyıl, Ulysses dev Tepegöz'ü öldürerek çocukları ve oğlu Telemachus'u kurtardı. Ama Olimpos'un kadim tanrıları öfkelenerek onu korkunç bir intikamla tehdit etti:

Poseidon: Ölümlüler, Tanrılara baş kaldırırsınız? Bilinmez yıldızlar arasında dolaşmaya mahkûm ettim sizi. Hades Krallığını buluncaya dek bedenleriniz taş gibi cansız kalacak.

Sherka: Ulysses, Dünya'ya dönüş yolu hafızamdan silindi.

Telemachus: Baba, ah, baba!

Ulysses: Oğlum yaşıyorsun.

Ulysses, Ulysses,
süzülür tüm galaksilerden geçer,
Dünya'yı arar,
geceye doğru uçar.

Ulysses, Ulysses,
kötülük ve tahakkümle savaşır,
tüm gücüyle,
ve bütün kudretiyle.

Ulysses, kimse yapamaz senin yaptığın işleri.

Ulysses, gökyüzünden düşen yıldırım gibi.

Ulysses, her zaman şer kuvvetlerle savaşarak herkese barış ve adalet getirir.

Ben Nono küçük robot bilirsin Ulysses'in arkadaşı

Ben Nono küçük robot bilirsin Ulysses'in arkadaşı

Serçeler nereye gitti?

Çevirenin notu: Bir tanesi 31'inci *Yersiz Kitabın* kapak resminde. Bir tanesi Portland'da Bernie Sanders'ın *kürsüsüne gelip konmuş*. Bir sürüsüne MIT kampüsünde ekmek ufalamıştım. Twitter'daki *@YersizSeyley* hesabında gözüküyor.

Sanjeeva Raj — 14 Eylül 2014 — thehindu.com

İnsanların şehir alanlarındaki hızlı yaşam tarzı değişiklikleri serçelerin muhafazakâr yaşam tarzıyla giderek daha uyumsuz kalır.

Ev serçesi ve alt türleri dünya çapında yayılmıştır, kutup bölgeleri hariç. Serçeler geçmiş 10 bin yıldır insanlarla ortak yaşam içinde oldular. Ozanlar her dilde onların karşılıklı güven ve sevgi şarkılarını söylediler. Ama garip ve üzücüdür ki son 50-60 yıldır serçeler şehir alanlarında insanlarla yoldaşlığı terk ediyor, sadece altşehirlerle kırsal alanları tercih ediyor, ve çevredeki insan habitatlarına sadece kısa ziyaretler yapıyorlar. Yabancılaşmaları öyle hayret verici ve mutlak suretle oldu ki 2002'de serçeler BK'de IUCN Tehdit Altında Türler Kırmızı Listesi'ne alındılar ve 2010'dan beri 20 Mart Dünya Serçe Günü ilân edildi. Delhi 2012'de ev serçesini kendi devlet kuşu ilân etti.

Azalma sebepleri

Serçeler minik olsalar da çok hassas ve bağışıklığı kuvvetli kuşlardır; gözetçi ya da ekolojik gösterge gibi bir anda yok olmaları yaklaşan çevre tehlikeleri hakkında insanları uyarır. Serçelerin şehirlerimizi terk etmesiyle ilgili birçok spekülasyon yapılmıştır, ama hepsi basit bir olguya bağlanır: İnsanların şehir alanlarındaki hızlı yaşam tarzı değişiklikleri serçelerin muhafazakâr yaşam tarzıyla giderek daha uyumsuz kalır.

Çağdaş binalarımızın çevresinde bitkiler azaldıkça beslenecek minik böceklerin bulunmaması, sivrisinek kovucuların iç mekânda, böcek öldürücülerin dış mekânda aşırı kullanımı, serçelere yuva yeri olmayan beton imarlarımız, ve serçe yavrularını beslemek için hiç giriş çıkış noktası bırakmayan klima kullanımı serçelerin yerinden edilmesinin nedenleri arasındadır. Şehirlerimizde artan otomobil gürültüsü ve kirli gazlar da onları kaçırmış olabilir. En çok da dış mekânda baz istasyonlarıyla giderek artan elektromanyetik yayılım ve iç mekânda aşırı kullanılan çeşitli kablosuz cihazlar bu kuşları kovaladı. Tüm bu çevre kirletici faktörlerin sinerji etkisi, serçeleri eski güvenilir yoldaşları insanlardan uzaklara doğru uçurmuş olabilir.

Başka kuş türleri

Ev serçesi aslında çok sayıda kuş türünden yalnızca bir tanesi ve biyoçeşitlilik rakamları geçtiğimiz 60 yıldır düşüyor. Ama serçelerin yok olması

–insanlara en yakın kuş türü olduklarından– bunlardan en bariz olanı. Serçeler aslında daha cep telefonu yayımları bile icat edilmeden şehirlerden kaybolmaya başladılar. Rachel Carson 1962’de yayınlanan çok ödüllü kitabı *Sessiz Bahar*’daki öngörüsüyle tüm uygar dünyayı uyarıyordu: 1939’dan beri böcek öldürücüleri [*insecticide*] okuyamaz olmayan insanlar hiç düşünmeden kullanıyor ve bunlar hayat öldürücü [*biocide*] olma eğiliminde – sadece böcekleri değil tüm hayatı öldürüyor, insanları bile, doğrudan veya dolaylı yollarla. Carson’un verdiği adla bu “ölüm iksirleri” tam denetim altına alınmazsa, ne serçelerin ne de başka bir türün sayısının azalması veya soyunun tükenmesi önlenemez. [ç.n. yani önlenemez]

Serçelerin soyu tükenmeyebilir, dayanıklı olup daha güvenli bölgelere göç edebilirler, tahıl ambarlarında, pazarlarda, liman ve tren istasyonlarında beslenebilirler, yakın sahalarda yuva yapabilirler ve uyum sağlayarak nüfuslarını istikrarlı kılabilirler. Meşhur evrimci Charles Darwin’in dediği gibi, “Hayatta kalanlar, ne en güçlüler ne de en zekilerdir. En iyi uyum sağlayanlardır.” Öte yandan biyo-çeşitlilikle ilgili öngörülerini Harvard’dan Edward O. Wilson’u korkutuyor: Yeryüzündeki tüm biyo-çeşitliliği imha ettikten sonra insanlar boşanmış anne babanın çocuğu gibi yalnız başına kalarak ağır bir duygusal sarsıntı geçirebilir ve onun deyimiyle “Ereozoik Çağ” yani Yalnızlık Çağı’na girebilir.

Yeni Bir Yerçekimi Kuramı İlk Sınavını Geçti. Fizik Açısından Taşıdığı Anlam Şöyle

Cecille De Jesus — 19 Aralık 2016 — futurism.com

Erik Verlinde'nin belirgen yerçekimi [*emergent gravity*] kuramı karanlık madde parçacığının varolmasına gerek kalmadan yerçekimi davranışına anlam veriyor. Leiden Gözlemevi'nden araştırmacılar Verlinde'nin kuramının geçerli olup olmadığını anlamak için 33 binden fazla galaksiyi ele aldılar.

Belirgen Yerçekimi

2010'da Amsterdam Üniversitesi ve Delta Kuramsal Fizik Enstitüsü'nden meşhur sicim kuramı uzmanı Erik Verlinde *yerçekiminin tabiatın aslî bir kuvveti olmadığı*, daha ziyade “belirgen bir görüngü” olduğu fikrini önerdi. Ve şimdi, Einstein'ın kendi genel izafiyet kuramının *son versiyonunu* yayınlamasının yüz yıl ardından, Verlinde kendi yerçekimi yaklaşımını açıklayan *makalesini yayınladı* – bildiğimiz anlamdaki fiziğin temellerine meydan okuyan büyük bir iddiası var.

Verlinde'nin belirgen yerçekimi kuramının çok önemli bir içerimi var: Karanlık madde yoktur. Araştırması karanlık madde parçacığının varolmasına gerek kalmadan yerçekimi davranışına anlam veriyor.

Leiden Gözlemevi'nden araştırmacılar Verlinde'nin kuramının geçerli olup olmadığını anlamak için 33 binden fazla galaksiyi ele aldılar – ve sonuçlar geçerli olduğunu gösteriyor, hatta evrendeki yerçekimi dağılımını Einstein'ın izafiyet kuramından daha isabetle doğruluyor.

Verlinde'nin alternatif yerçekimi izahını daha iyi öğrenmek için vidyoyu izleyiniz: <https://www.youtube.com/watch?v=ynRVnIh6wq4>

“Bambaşka Bir Noktadan Yola Çıkıyor”

Yıllar boyunca fizikçiler karanlık madde arayışında oldular, bu da ışık uzayında gözlenen yerçekimsel merceklemenin genel izafiyete aykırı oluşunu izah edecekti. Işığın bükülmesinden yerçekimi mesûl olsa da, sorun şu ki, olan bükülme mevcut madde miktarıyla bağdaşmıyor, ek yerçekimi kuvvetini devreye sokan görünmez parçacıkların mevcudiyetini düşündürüyordu.

Bir sürü **çaba**, **ekipman** ve fon, karanlık madde arayışına tahsis edildi. Haklı olduğu kanıtlanırsa Verlinde bu varsayımsal parçacığın peşindeki dört yüzyıllık [sic] uzun arayışa bir son vermiş olacak, ve evrenimiz hakkında bildiklerimiz büyük ölçüde değişecek.

Verlinde'nin hesaplamaları yalnızca yalıtık, küresel ve durgun sistemlere uygulanabiliyor, dolayısıyla karanlık madde *bütünüyle* çürütülemiyor. Her kuramda olduğu gibi Verlinde'nin belirgen yerçekimi kuramı da gelecek yıllarda daha başka fizikçilerin meseleye ağırlığını koymasıyla değişiklikler geçirecek. Verlinde ilerleme konusunda **iyimser**: “Benim gibi birçok kuramsal fizikçi kuramın bir revizyonu üstüne çalışıyor, ve bazı büyük gelişmeler kaydedildi.”

“Uzay, zaman ve yerçekiminin¹ tabiatına dair görüşlerimizi kökünden değiştirecek yeni bir bilimsel devrimin eşiğinde duruyor olabiliriz,” diye ekledi.

¹ç.n. 39'uncu Yersiz Kitap *Cevherin İhtilâfî* derlemesinde “Uzay ve zaman ve düşünce” (Star Trek Yeni Nesil)

Yerçekiminin Kaynağı ve Newton Kanunları Üzerine

Erik P. Verlinde — 6 Ocak 2010 — arxiv.org

Özet:

Başlangıç ilkelerinden ve genel varsayımlardan yola çıkan, uzayın holografik bir senaryo yoluyla belirgen olduğu kuramdan Newton'un yerçekimi kanununun doğallıkla ve kaçınılmazca ortaya çıktığı gösterilir. Yerçekimi, maddî cisimlerin konumlarıyla ilişkili bilgilerde olan değişimlerden kaynaklanan entropik bir güç olarak izah edilir. Sunulan savların izafi genellemesi doğrudan doğruya Einstein denklemlerine ulaşır. Uzay belirgen olduğunda Newton'un atalet kanununu bile izah etmek gerekir. Eşdeğerlik ilkesi aslında işte bu kanunun kaynağının entropik olduğu sonucuna bizi vardırır.

Türkiye yıl boyunca yaz saatinde kalacak

Agence France-Presse — 8 Eylül 2016 — theguardian.com

Kışın gün ışığından daha fazla yararlanmak için getirilen tedbir dolayısıyla **Ekim ayında artık saatler geri alınmayacak**

Türkiye bu kış saatleri geri almayı bırakacak ve gün ışığından daha fazla yararlanmak için yıl boyunca yaz saatinde kalacak.

27 Mart'da yaz için Türkiye'deki saatler Avrupa'nın geri kalanıyla birlikte **bir saat ileri alındı**.

Fakat bu ayarlama Çarşamba yapılan dolap çevirme toplantısında [*cabinet meeting*] benimsenen karara göre ülke çapında yıl boyunca aynen böyle kalacak.

Türkiye'de yaz saatinin resmen sona erdiği **30 Ekim'de saatlerin geri alınması gerekecekti**.

Fakat Perşembe günü yayınlanan kararın ardından, kış için ayarlama yapılmayacak.

Hemen yürürlüğe giren bu kararda belirtilen amaç **kışın "gün ışığından daha fazla yararlanmak."**

Bu karara göre Türkiye hem yazın hem kışın Greenwich saatinin (GMT) üç saat ilerisinde, kışın kıta Avrupasının iki saat ilerisinde olacak.

"Yaz kış saati uygulaması **yok. Kaldırdık,**" dedi başbakan Binali Yıldırım taşralı valilere [*provincial governors*] yaptığı konuşmada.

"Kafa karışıklığı olmasın. İşe geç kaldım, erken gittim derdi yok. **Saat aynı, sen değişeceksin.**"

Dr. Deniz Erdoğan bir şarlatandır

Dr. Işık Barış Fidaner

Dört kısımlı bu metinde Dr. Deniz Erdoğan'un bir şarlatan olduğunun **Neden, Nasıl, Nerede ve Ne Zaman**'ını anlattım.

1) Dr. Deniz Erdoğan Neden Şarlatandır? (İngilizcesi)

Özet

Dr. Deniz Erdoğan felsefî bir soruna teknik bir çözüm geliştirdiğini iddia eder. RSVP projesindeki rolü ile (1) sorundaki felsefî derinliğin reddini ve (2) teknik bir çözüm getirmenin mümkün olduğuna dair –aslında mümkün değildir– bir ısrarı dayatır. Bu ikili dayatma fiilen onu bir şarlatan yapar.

RSVP, birinin yazmaya niyetlendiği yazıyı çıkarmayı amaçlayan bir projedir. Bu amaçla ilişkili kavramsal çerçeve *Niyet Edilen Yazıyı Çıkarma Yönetmeliği* başlıklı bir belgede ifade edilmişti (yakın zamanda **Yersiz Şeyler'de yayınlandı**). NEYÇ Yönetmeliği'ndeki tartışmalar projenin ele aldığı sorunun felsefî derinliğini açıkça sergiler.

Fakat projenin “liderleri” kural olarak proje amaçlarını teknik çözümler tarzında formülleştirirler. Başka bir deyişle, **sorunun asla çözülememesini emniyete alacak şekilde sorunu formülleştirirler.**

Özellikle Dr. Deniz Erdoğan kendi kendisini “RSVP ekibi” dediği şeyin “patronu” sayar. Bu rol aracılığıyla iki şeyi dayatır:

- 1) Asıl sorundaki felsefî derinliğin idrakının sürekli olarak reddedilmesi.
- 2) Soruna teknik bir çözüm getirmenin mümkün olduğuna dair –aslında mümkün değildir– bitimsiz bir ısrar.

Bu ikili dayatma fiilen onu bir şarlatan yapar.

2) Dr. Deniz Erdoğan Nasıl Şarlatandır? (İngilizcesi)

Özet

Dr. Deniz Erdoğan'ı şarlatan yapan ikili dayatma, tüm imkânlı soruların fiilen bir *kolaylık* [*convenience*] meselesine indirgenmesine dayanır. Görünüşte tek bir teknik sorun bulunur: Kendilerine kolaylık sağlamak için şarlatana itaat edenlerle kendilerine kolaylık sağlamak için şarlatana itaat etmeyenler –aldananlar [*duped*] ve aldanmayanlar [*unduped*]– arasındaki ayrımcılık.

Belirttiğimiz gibi Dr. Deniz Erdoğan'ı şarlatan yapan ikili bir dayatmadır:

1) Belirtilen bilimsel sorundaki felsefi derinliğin idrakının sürekli olarak reddedilmesi.

2) “Teknik çözümler” gibi gözükken şeylere yönelik bitimsiz bir ısrar.

Aslında ikinci dayatmadaki “teknik” yaklaşım yüzeysel bir görüntüdür, tamamen farklı bir hâli saklar:

“Çözmek için” bitimsiz ısrar asla bir çözüme ulaşmayı amaçlamaz. Daha ziyade şu ikili amaca sahiptir:

1) Başkalarının belirtilen sorunu idrak etmesini önleyerek tüm olası çözümlerin imkânsız kılınması. Bu amaç felsefeye düşmanlık beslenmesi demektir.

2) Başkalarına kolaylık sağlanmasıyla **şarlatana itaat edip etmediklerine dair statüleri** arasında bir ilintinin dayatılması. Bu dayatılmış ilinti, ortaya çıkan tek “teknik sorun”un bizzat şarlatanın kendisi olmasını, tek “teknik çözüm”ünse onun (a) telkinlerine, (b) emirlerine ve (c) telkin kılığındaki emirlerine itaat etme iradesi olmasını emniyet altına alır.

Böylece yansıtılan şey, şarlatanın bakış açısından geçerli sayılan tek ayrım olur:

— **Aldananlar:** Kendilerine kolaylık sağlamak için şarlatana itaat edenler.

— **Aldanmayanlar:** Kendilerine kolaylık sağlamak için şarlatana itaat et-

meyenler.

Ama dikkat ediniz: Şarlatan **bu ilintinin** [*correlation*] **asla bir sebeplilik** [*causation*] **gibi gözükmemesine** her zaman çok dikkat eder. Bu ilintinin tarafsız bir hâl gibi gözükmesini ister, **genel bir kolaylık** meselesi gibi gözükmesini ister.

Şarlatan kendine sağladığı kolaylıkla ona itaat edenlere sağlanan genel kolaylığı sistemli olarak birbirine karıştırır.

Bu dayatılmış ayırım, Aldananlar//Aldanmayanlar arasındaki bu ayrımcılık şarlatanın *kontr-istatistiksel metodolojisini* ve *kontr-bilimsel paradigmasını* oluşturur.

3) Dr. Deniz Erdoğan Nerede Şarlatandır? (İngilizcesi)

Özet

Dr. Deniz Erdoğan kamusal yorumlama alanlarından oyup çıkarılmış bir hususî yönlendirme alanında şarlatanlığını işletir. Bu yolla şarlatan özelleştirmenin faili ve neoliberalizmin faktörü hizmeti görür.

Boston Kuzeydoğu Üniversitesi'nde kendine tayin edilmiş TF315 odasında Dr. Deniz Erdoğan Eylül 2016'da bir anlığına ben yani Dr. Işık Barış Fidaner karşısında bir "patron"luk vasfı taşıdığı hezeyanına kapıldı.

Bu hezeyanın koşulu kamusal yorumlama alanlarından oyup çıkarılmış bir hususî yönlendirme alanıdır.

Şarlatanın faaliyeti kendi hususî alanıyla koşullanmıştır, şarlatanlık olgusu ise onun ancak kendi hususî alanı aracılığıyla ikamet edebileceği kamusal alana aittir.

Şarlatanın **kötü rehberliği** ile dayattığı Aldanan//Aldanmayan insanlar ayırımı, **kötü yönetimi** ile belirlenen Hususî//Kamusal alanları ayıran sınırla tam olarak örtüşür.

Bu kötü rehberlik ve kötü yönetimle başarılı iş, bilim adına bilimin özelleş-

tirilmesidir. Burada bilim kılığındaki şeyin tek amacı evrensel önemin baltalanmasıdır, geliştirilmesinden ziyade.

O halde şarlatanın faaliyetine *kontr-bilim* [*counter-science*] adı verilmesi çok uygundur.

Kontr-bilimin sürekli baltalamaya çalıştığı **evrensel önem**, bu zararlı faaliyetin sorumlusu hakkında ancak şu yargıda bulunabilir: **Dr. Deniz Erdoğan, bir şarlatandır, zararlı bir düzenbazdır, bilim heveslerini istismar ettiği insanları kendi hususî sunî alanına katkı yapmaları için aldatır, bu alanın bilimle hiçbir alâkası yoktur, bu alan tabiattan bütünüyle koparılmıştır.**

Kamusal yorumlama alanlarından oyulup çıkarılan **bu sunî hususî yönlendirme alanı olsa olsa neoliberalizmin bir faktörüdür, başka hiçbir şeyin değil.**

4) Dr. Deniz Erdoğan Ne Zaman Şarlatandır? (İngilizcesi)

Özet

Dr. Deniz Erdoğan kendi çevresinde bulundurduğu PhD öğrencilerinin güvenlerini istismar ederek kaydadeğer bilimsel faaliyet yapıldığına dair yüzeysel bir görüntüyü sürdürür, aslında herhangi bir gerçek bilimsel faaliyet yoktur. Şarlatanlığını sürdürebilmesi yalnızca çevresindeki öğrencilerin aksi hâl olduğuna inanmak istemesi sayesinde. Çevresinde öğrenci mevcudiyeti olmadığında şarlatanlığı sona erecektir.

Her hâl izafidir: **Şu andaki mevcut hâl, aksi hâlde nasıl olabileceği ile bağlantılıdır.**

Bir hâlin izafiyeti onun evrensel niteliğini belirler. Bir şeyin evrensel önemi ancak aksi hâlde nasıl olabileceği bakımından ortaya çıkabilir. Felsefede bu alternatif olasılıklar [*potentialities*] boyutuna *karşı-olgusalılık* [*counterfactuality*] denir.²

²Slavoj Žižek, "Allah Ölü Mü, Bilinçdışı Mı, Kötü Kalpli Mi, İktidarsız Mı, Aptal Mı ... Yoksa Sadece Karşı-Olgusal Mı?"

Bir üniversitede PhD öğrencisi olma statüsü iki esas izafi boyut bakımından anlam kazanır:

1) O üniversitede PhD öğrencisi **olmama** (gerçekleşmemiş) olasılığı.

2) PhD tezinin nihayetinde **bir bilimsel topluluğu muhatap alacak** olması.

İkinci izafiyet boyutunda, hâlin karşı-olgusallığı PhD tezinin *bilimsel muhatapına* içkindir. Üniversitenin iç//dış hudutlarında yerleştirilemez.

Dr. Deniz Erdoğan bir şarlatanıdır çünkü bilimsel muhatapı men eder, öyle ki onun öğrencilerinin PhD tezleri Dr. Deniz Erdoğan'un kendisinden başka hiçkimseyi muhatap almış olmaz.

Bir bilimsel topluluğu muhatap almayan PhD tezleri evrensel öneme sahip olamaz. Böyle PhD tezlerinin bilimsel bir faaliyet teşkil ettiği söylenemez. Olsa olsa “teknik” çalışmadırlar, şayet bir şarlatanın tatmin edilmesine “teknik sorun” denebilirse.

Doğru düzgün bir bilimsel muhatapın yokluğunda, birinci karşı-olgusal iç//dış boyutu hakimiyet kazanır, ve öğrencilerin tek odak noktası o üniversitedeki “lab”daki fizikî mevcudiyetleri olur.

Dr. Deniz Erdoğan şarlatanlığını ve güven istismarını öğrencilerinin “lab”daki fizikî mevcudiyeti yoluyla yürütür.

Çevresinde öğrenci mevcudiyeti olmadığında şarlatanlığı sona erecektir.

Son

Žižek'in Antigone'si bu gece Novo mesto'da açılışını yapıyor

Novo mesto, 11 Nisan – Sloven yıldız filozof Slavoj Žižek'in ilk oyunu, Antigone'nin üç sonlu versiyonu, bu gece Novo mesto'da avangart Anton Podbevšek Tiyatrosu (APT) yapımıyla açılışını yapıyor.³

Antigone'nin Üçlü Yaşamı yapımını ilk talep eden Hırvat Ulusal Tiyatrosu, bir dizi yapımla Rus Devrimi'nin yüzüncü yılını kutluyor.

İlk yapım olan Žižek'in oyununu yöneten APT yönetmeni Matjaž Berger, filozofun Antigone yorumuna odaklandı.

Sofokles'in Antigone'sinin "hale"sini ortadan kaldıran Žižek, onu iki kahraman Kreon-Antigone ve koronun prizmasından sunulan "kusursuzca normal varoluşsal konumlara" sokuyor.

Žižek'in versiyonunda üç farklı son var, bir de yavaş çekim sahnesinde Antigone'nin iki ölüm arasında nerelerde olduğuna ve erkek kardeşini gömmek için nereden meşruiyet aldığına işaret ediliyor, diyor Berger.

Antigone'yi Petra Govc, Kreon'u Pavle Ravnohrib canlandıracak. Klara Kastelec, İsmene; Jana Menger, Muhafız ve Haberci; Joseph Nzobandora, Hemon; Janez Hočevan ise Teiresias olacak.

Koreografi Jana Menger'e, dramaturji Stojan Pelko ile Andreja Kopač'a, sahne tasarımı Miran Mohar'a, kostümler Peter Movrin ile Metod Črešnar'a, müzik ise Peter Penko'ya ait.

³ç.n. "gala" demiyorum çünkü o kelimeyle ne ima edildiğini bilmiyorum.

2006'da kurulan APT, Slovenya'nın ilk avangart eser sahibi [*author*] Anton Podbevšek'ten (1898-1981) adını alıyor ve Slovenya'nın en yenilikçi ve deneysel tiyatroları arasında sayılıyor.

Berger'in rehberliğindeki topluluk önceden de Žižek'in felsefesinden esin almış, 2013 yapımı *Hayvanların Ruhsal Krallığına Hoşgeldiniz*'de onun ideoloji eleştirisini temel almışlar.

Son yapım Slovenya'nın öncü kültürel kurumu Cankarjev dom ile işbirliği içinde sahneleniyor.

İngilizcesi: english.sta.si Türkçesi: Işık Barış Fidaner Düzelti: Fikri Şaşmaz

AND GIVE HOPE TO OUR
SONS AND DAUGHTERS